

Розділ 1.
ХУДОЖНЯ СПЕЦИФІКА ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ.
МОВА ТВОРІВ ДЛЯ ДІТЕЙ І ПРО ДІТЕЙ

УДК 027.7:821.161.2-93

Білоус Валентина

м.Вінниця

*(Директор бібліотеки Вінницького державного педагогічного
університету імені Михайла Коцюбинського)*

ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ І МЕТОДИ
ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ДИТЯЧОЇ КНИГИ
В ОСВІТЯНСЬКІЙ КНИГОЗБІРНІ

Анотація

Стаття відображає роль дитячої книги як важливого джерела виховання, розвитку і духовного становлення дитини. Акцентовано увагу на традиційні та інноваційні форми і методи бібліотечної роботи у пропаганді фонду української дитячої книги серед студентської молоді. Показано досвід роботи бібліотеки Вінницького педуніверситету імені Михайла Коцюбинського.

Ключові слова: українська дитяча книга, форми роботи бібліотеки, культурно-просвітницька діяльність бібліотеки, бібліотека університету.

Аннотация

Традиционные и инновационные формы и методы популяризации детской книги в библиотеке педагогического университета

Статья отражает роль детской книги как важного источника воспитания, развития и духовного становления ребенка. Акцентируется внимание на традиционные и инновационные формы и методы библиотечной работы в пропаганде фонда украинской детской книги среди студенческой молодежи. Показан опыт работы библиотеки Винницкого педуниверситета.

Ключевые слова: украинская детская книга, формы работы библиотеки, культурно-просветительская деятельность библиотеки, библиотека университета.

Abstract

Traditional and innovative forms and methods of popularization of children's books in the educational book collection

The article reflects the role of children's books as an important source of education, development and spiritual development of the child. Emphasis is placed on traditional and innovative forms and methods of library work in the promotion of the Ukrainian children's book fund among student youth. The experience of the Vinnytsia Pedagogical University library is shown.

Keywords: Ukrainian children's book, forms of library work, cultural and educational activity of the library, library of Vinnytsia Pedagogical University.

«Книги мов ріки, які напоюють собою увесь світ; це джерело мудрості, в книгах – бездонна глибина; ми ними втішаємося в печалі, вони – узда для тіла й душі. В книгах – світило мудрості...», – читаємо у «Повісті минулих літ», пам'ятці XI ст.

Сьогодні книга залишається важливим джерелом знань. Для студента, який здобуває спеціальність вчителя початкової школи або фахівця дошкільної установи особливе значення має знання дитячої літератури. Дитяча книга... Скільки мудрого, цікавого, непізнанного криється під цим словом. Навіть у вік інформатизації ніщо не може зрівнятись з новенькою, яскравою дитячою книжкою, з якої дитина отримує перші знання, друзів, запам'ятовує перші у своєму житті слова, опановує рідну мову [Ліпей].

Саме дитяча книга – важливе джерело виховання, інтелектуального розвитку і духовного становлення дитини. Дитяча книга – це особливий світ, який маленька людина осягає і розумом, і серцем. Для майбутнього кожної нації надзвичайно важливо, як проходить процес входження дітей у світ книжкової культури [Комарівська 2020, с.83]. Існує багато українських видавництв, які видають якісні, розвивальні книги для дітей: «Веселка», «Ранок», «Гроно», «Лелеченя», «Школа», «Махаон-Україна», «Промінь»,

«А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» та ін. Серед українських дитячих журналів – «Соняшник», «Малятко», «Клас», «Барвінок» та ін.

Проблема ефективного формування й розвитку інтересу до книги і читання сьогодні посідає чільне місце в діяльності бібліотек. Бібліотека закладу вищої освіти – своєрідна соціальна інституція, діяльність якої спрямована на якісне та оперативне інформаційне забезпечення освітнього процесу, формування сучасного інформаційно-бібліотечного середовища з високим рівнем комфортності для всіх груп користувачів.

Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського забезпечує діяльність, що включає комплектування та організацію бібліотечного фонду, відображення в довідково-бібліографічному апараті, бібліографічне інформування, культурно-просвітницьку роботу [Білоус 2019, с.43]. Стратегія розвитку бібліотеки – гармонійне поєднання традиційних та інноваційних форм і методів бібліотечної діяльності, які сприяють залученню студентів до книги і читання, і зокрема, української літератури. Фахівці книгозбірні намагаються за допомогою поєднання різноманітних форм бібліотечної роботи залучати студентів до книги [Білоус 2012, с. 159]. Важливим у діяльності освітянської книгозбірні є популяризація дитячої української книги, а також поповнення фондів бібліотек даною літературою. Обмежене фінансування спричинило зменшення надходжень до книгозбірні нових видань, у тому числі дитячої книги. Бібліотека шукає нові альтернативні джерела комплектування, серед яких – подарунки від студентів та викладачів, проведення різноманітних акцій («Подаруй бібліотеці книгу»).

У фонді освітянської книгозбірні українська дитяча література займає належне місце. Дану літературу виокремлено на абонементі художньої та наукової літератури в окремий розділ та забезпечено вільний доступ для читачів. Серед художніх творів для дітей, які активно використовуються у навчальному процесі – твори українських письменників: Микола Вороний «Євшан-зілля», Володимир Винниченко «Федько-халамидник», Емма Андіївська «Казка про яян», «Говорюща риба», Ярослав Стельмах «Митькозавр

з Юрківки, або Химера лісового озера», Леся Воронина «Суперагент 000», Андрій Чайковський «За сестрою», Михайло Стельмах «Гуси-лебеді летять», Григор Тютюнник «Климко», Олекса Стороженко «Скарб», Богдан Лепкий «Мишка», Ніна Бічуя «Шпага Славка Беркути», Володимир Дрозд «Білий кінь Шептало», Юрій Винничук «Місце для дракона», Валентин Чемерис «Вітька + Галя, або Повість про перше кохання» та ін.

Особлива увага до творів для дітей у студентів філологічного факультету та факультету початкової та дошкільної освіти. Саме для цієї категорії здійснюється комплектування фонду дитячої літератури, відображення у довідково-пошуковому апараті, організовується культурно-просвітницька діяльність щодо пропаганди та популяризації дитячої літератури. Бібліотека проводить комплексне інформаційне та бібліотечно-бібліографічне обслуговування читачів, яке здійснюється на основі загальнодоступності, забезпечення доступу до традиційних та електронних інформаційних ресурсів у читальних залах, на абонементах та електронних залах. Для якісного інформаційного забезпечення освітнього процесу та науково-дослідної діяльності університету налагоджена тісна співпраця з факультетами, кафедрами, студентською радою з самоврядування. Продуктивна співпраця налагоджена з факультетом дошкільної, початкової освіти та мистецтв імені Валентини Волошиної. Саме фахівці дошкільних установ та початкової школи повинні знати українську дитячу літературу, щоб на кращих її зразках виховувати дитину в садочках, в школі [Комарівська 2020, с. 88].

У бібліотеці студенти ознайомлюються з кращими зразками вітчизняної та зарубіжної літератури, поглиблюють свої знання під час проведення різноманітних культурно-просвітницьких заходів. Головною метою культурно-просвітницької роботи є виховання у студентської молоді кращих людських і громадянських якостей, формування педагогічної майстерності та компетентності. Бібліотека розширює сферу своєї діяльності з питань популяризації дитячої літератури, ознайомлює студентів з новинками української дитячої книги, з творчістю відомих вінницьких поетів та

письменників. Використовуючи різноманітні форми і методи роботи, бібліотека презентує фонд дитячої літератури, залучає студентів до систематичного й свідомого читання. Робота з українською дитячою книгою серед студентів має на меті формування уявлень про художньо-естетичну красу українського слова, його самобутність. Серед форм культурно-масової роботи: тематичні книжкові виставки та виставки нових надходжень; книжкові інсталяції; презентації; усні журнали; день фахівця; дні кафедри; календарі знаменних і пам'ятних дат; екскурсії; інформаційні та інформаційно-тематичні огляди; тематично-коментовані та інформаційні перегляди; бесіди, вечори, творчі зустрічі тощо.

Специфіка сучасної бібліотеки полягає в інноваційному характері її діяльності. Серед нових форм діяльності: проектна та музейна діяльність; книжкова інсталяція – просторові композиції; віртуальні книжкові виставки; віртуальне інформування та ін. Започатковані такі форми роботи, як творчі зустрічі, літературно-розважальні програми, конкурси, мультимедійні презентації, краєзнавчі мандрівки. У читальних залах книгозбірні традиційно спільно зі студентами проводять заходи до Всесвітнього Дня дитини, Міжнародного дня дитячої книги, Всеукраїнського тижня дитячої книги, на який запрошуються діти з дошкільних закладів, проводяться конкурси декламаторів, презентації дитячих книг, театралізовані вистави («Українські дитячі пісні», «Українська казка», «Цей чудовий світ дитинства» та ін.). З метою популяризації української дитячої книги, виховання художньо-естетичної культури, формування творчого і осмисленого читання бібліотека організовує виставки, перегляди під час проведення наукових конференцій, загальноміських та загальноуніверситетських заходів. У рамках роботи книжкового клубу «Автограф» організовуються творчі зустрічі з вінницькими письменниками, які пишуть твори для дітей (В. Сторожук, Т. Яковенко, Г. Рибачук-Прач, І. Федорчук та ін.). Щорічно бібліотека віншує класиків української літератури – Т. Г. Шевченка, М. М. Коцюбинського, проводить різноманітні заходи, організовує виставки, перегляди, на яких представлені твори письменників для дітей.

На заходах, організованих бібліотекою, широко пропагуються українські дитячі книги: В. Нестайка – «Тореодори з Васюківки», серія книг «Пригоди в лісовій школі», С. Дерманського «Чудове чудовисько», серія «Джури» В. Рутківського, твори Є. Гуцала, твори для дітей В. Грінченка, І. Франка, М. Коцюбинського, М. Підгірянки, Лесі Українки, українські народні казки.

Використовуючи можливості сучасних інформаційних технологій, впроваджуються інноваційні форми популяризації української дитячої книги: веб-проекти; віртуальні книжкові полиці, книжкові виставки, перегляди; віртуальне інформування, відеоролики тощо. Активно у пропаганді української дитячої книги використовується буктрейлер: короткий відеоролик за мотивами книги. На сайті бібліотеки виставляються такі матеріали: календарі знаменних та пам'ятних дат; цікаві факти про книги; віртуальні виставки з використанням українських дитячих книг («Романтик з Поділля: до 110-х роковин від дня народження Миколи Трублаїні», «Таємничий світ книги» та ін.).

Популяризуючи українську художню літературу, книгозбірня проводить значну роботу щодо професійної підготовки педагога, підвищення загальної культури студентської молоді, формування творчої особистості майбутнього вчителя.

Література

1. Білоус В. С. Гармонізація традиційних та новітніх інформаційних ресурсів – перспектива розвитку бібліотеки вищого навчального закладу. Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. 2012. вип. 3. С. 155–165. URL: <http://journals.dnpg.gov.ua/article/view/80506/81703>
2. Білоус В. С. Інформаційно-бібліотечний простір формування творчої особистості майбутнього педагога. Молодий вчений. 2019. № 5.2 (69.2) травень. С.42–47.
3. Комарівська Н. Літературна освіта дітей дошкільного та молодшого шкільного віку в контексті естетичного виховання / Н. Комарівська, І. Лапшина, Н. Франчук // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія. – 2020. - №61. С.83-88. DOI 10.31652/2415-7872-2020-61-83-87.
4. Ліпей О. В. Поради методиста. URL: http://librarychl.kr.ua/pro_bib/nah_vud_konf.php